

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : . . . . . 200 Lei
Particulari : . . . . . 160 Lei
Membrii Agrului . . . . . 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 3721/ 1936.

Ziua de 1 Decembrie

Ziua de 1 Decembrie crt., aniversarea memorabilei adunări naționale dela Alba Iulia, care a proclamat unirea pentru totdeauna a Românilor din Ardeal cu frații lor de dincolo de Carpați, în acest an în întreg cuprinsul Țării se va sărbători cu un deosebit fast. Biserica noastră, care și-a avut partea sa atât la pregătirea actului măreț al Unirii, cât și la istorica adunare dela Alba-Iulia, cu tot sufletul său va participa la aceste serbări. Astfel în ziua de 1 Decembrie crt. în toate bisericile noastre se va oficia un Te-Deum, la care vor fi invitate toate autoritățile militare și administrative din localitate. Preoții noștri își vor da întreg concursul la pregătirea serbărilor naționale și culturale, ce se vor aranja în aceea zi și vor participa la ele cu întreg poporul lor credincios.

Oradea, 24 Noembrie 1936.

No. 3750/1936.

Schimbare de nume

Cu decizia On. Minister al Justiției No. 103261 din 17 Noembrie crt., s'a aprobat ca numele patronimic al preotului nostru On. *Ioan Chișiu*, casier diecezan, să se schimbe în „Codreanu“.

Oradea, 24 Noembrie 1936.

No. 130/1936.

Concurs pentru postul de cantor din Țeghea

Neprezentându-se la primul concurs petiționari cu acte în regulă, — pentru complectarea postului de cantor din Țeghea (filia parohiei Satu-Mic) protopopiatul Tășnad, se publică nou concurs pe data de 13 Decembrie a. c.

Retribuțiuni :

1. Locuință, superedificate — grădină de 800-st.².
2. 8 Jug. cad. pământ (6 arători, 2 fânaș).
3. Drept de pășunat pentru 2 vite pe pășunea comunală (pentru plată).
5. Drept de lemne din pădurea comunală (pentru plată).

5. Stolele indatinat.

Cantorul este obligat să supoarte toate impozitele după sesiunea cantorală

Concurenții se vor prezenta pe data de 13 Decembrie a c., aducând cu sine actele necesare.

Noul ales își v'a ocupa postul îndată după aprobarea alegerii.

Țeghea, la 15 Noembrie 1936

Curatorul.

PARTEA NEOFICIALĂ

Respect trecutului!

Suntem în preajma zilei de 1 Decembrie. Gândurile noastre, a tuturor Românilor, răscolesc amintirea anului 1918 și a cetății lui Mihai Viteazul. Măreața sărbătoare, care a hotărât unirea pentru vece a ținuturilor românești, va servi, pentru toate timpurile, cel mai solemn moment de reculegere al românismului ardelean și din generații în generații va fi izvor nesecat de încredere în viitorul Neamului nostru.

Se cuvine cu acest prilej, ca și noi Români uniți cu Roma să ne dăm seama de rolul precumpănitor ce l'am avut în pregătirea și realizarea întregirii statului nostru în hotarele strămoșești. Po-

recla partidului național de „partid greco-catolic“ ne va servi pentru vece drept renume. E bine ca în clipele noastre senine să mai răsfoim filele îngălbenite ale evenimentelor de acum 18 ani, căci mare și multă mângâiere vom avea pentru acțiunea inconștientă a iresponsabililor păcătoși, cari mai cutează să ne discute românismul. Pe mulți din marii guralivi de astăzi, înzădar i-am căuta în rândurile celor dela Alba-Iulia. Mulți din ei poate chiar pentru aceea fac atâta gălăgie, ca să nu li-se observe lipsa dela apel în clipă decisivă. Ce să mai vorbim de tinerele generații, cari, înainte de a se pronunța sentențios și cu un aer de pretinsă superioritate —

pe care numai increderea oarbă și îngâmfată a omului lipsit de cunoștințe, ba, durere, foarte adesea, chiar de bun simț, o poate, vorba aia, justifica — ar trebui să știe de recunoștință și respect față de viața trăită în jertfe și abnegație a acelor, cărora le pot mulțumi zilele de bucurie a unui popor unit, după un mileniu de suferințe.

Acestea atitudini necuviincioase față de noi, debitate cu un sistem par'că anume ticluit, dacă le discutăm, nu o facem pentru noi. În cei cari debitează acestea fățărnicii, vedem pe lingușitorii lurcilor, invidia și ura ambițioșilor neputincioși, sunt relicvele dureroase ale Fanarului, iar semănătorii de discordie intruchipează umbrele hidoase ale zavistiei slavonești. În aceasta zi sfântă de aniversare a unirii noastre, dețestăm cu toată fâria procedee de acestea și protestăm față de asemenea apucături. Românimea are nevoie de pace și armonie pentru a-și cimentea viitorul și a face față tuturor greutăților care ne-ar putea întâmpina.

Ne-am servit cinstit Neamul în trecut, fără a vrea să ne facem merit din aceasta împlinire a datoriei. Pe aceasta cale trasată atât de luminos de vrednicii noștri înaintași vom călca și de aci înainte. Discuții inutile și confuzii voite rămân fără răspuns, teoriile rătăcite le va descurca timpul, însinuările le lăsăm în seama bunului simț a celor care îl au, căci sunt singurii care contează.

Dar fiindcă e vorba de trecut și de o zi de scumpă aniversare, cerem și pretindem respectul întreg al trecutului nostru și nu putem admite, ca amintirea măreață a înaintașilor noștri să fie adumbrită. Ce li-se cuvine lor, celor duși, să li-se dea, noi cei de azi și de mâine poate, suntem gata și decizi să suportăm încă multe. Ieri îi răbdăm pe unii, foarte cu greu, azi răbdăm dela alții — nu prea ușor. Dar răbdarea e o mare virtute...

Dr. V. German.

„Românism și ortodoxie“

Față cu rătăcirile zilelor din urmă, devine tot mai necesar un studiu de sintetizare a tuturor sforțărilor acestui neam; de a se apropia de Dumnezeu, pentru a-l cunoaște și înfăptui legea Lui; învederând originea și rezultatele tuturor gândurilor, cuvintelor scrise și a faptelor lui de preamărire a lui Dumnezeu: pentru ca să înceteze cu un ceas mai de vreme, spre cinstea și mântuirea acestui neam, *supralicitarea credinței verbale*, bazată pe descântecul unui cuvânt gol de faptele celor ce sunt obsedate de el, nu pentru adâncimea sensului mântuirii, ci pentru a profita, la adăpostul lui, *de situații nemeritate și de beneficii nemuncite*.

Am fi lăsat deci să se lupte cu morile de vânt toți cei ce vreau din nou să *rupă peceți*, a căror roș și măreție nu pot s'o înțeleagă, cei ce cred că »ortodoxismul« e o vorbă de paradă menită să despartă Marea Roșie pentru trecerea poporului, din Egiptul suferințelor, spre țara Canaanului fericirii și atunci, când nu e roșită de marele proroc al faptelor dragostei de Dumnezeu și neam: Moise; cei ce cred că *vorba*, nu *credința* lui Moise a stors apă din stânca pustiului; cei ce se fac că ar crede, că nu credința manifestată în fapte, ci parada verbală a magiei unui cuvânt, pe care cei ce-l spun mai des îl înțeleg mai puțin, vor avea darul să dărâme cetăți apărate de Cel ce le-a constituit ziduri de apărare, turnuri de tărie pentru acest neam, greu încercat, amenințat să piară tocmai de ceea ce se afirmă mântuirea lui.

Mai ales că știm că, împotriva reacredinței, nu este altă armă în viața aceasta, decât răbdarea.

Dumnezeu însuși că e mare și atotputernic, nu se luptă în lumea aceasta cu cei răi. Îi trăznește doar,

— cum a trăznit pe îngâmfatul Lucifer, — când devin prea încrezuți, dar marea răfuială o lasă pentru marea dare de seamă a veșniciei.

Așa că până când aceste »adevăruri« sunt strigate lumii plictisită de atâta zarvă pentru nimica toată, de cei ce nu pot să și justifice altfel existența bugetară, decât printr'o activitate negativă: *că nu sunt cu noi*, fără să dovedească ce sunt; până când aceste elucubrații se spun în adunări de reciprocă îmbărbătare a ceea ce nu sunt, și se publică în reviste a căror specialitate să fie chiar vrajba confesională: durerea noastră pentru denaturarea mai mult inconștientă decât de reacredință a adevărului, — e mare, dar pentru atâta lucru n'am fi ieșit din rezervă.

Dar a apărut, pe lângă alte multe articole publicate în ziare din capitală, — în »Noua Gazetă de Vest« un articol: »Românism și ortodoxie«, în care autorul ei ține să polemizeze cu constatarea d. Rădulescu-Motru, prof. de filosofie, care, »prin ultimele sale trei lucrări: Personalismul energetic, Vocația și Românismul, »cere eliminarea ortodoxiei din viața românească, fiind o compromitere a ideii și ceva incompatibil cu noul naționalism« — spune autorul articolului vizat, încercând să combată cele constatate de Rădulescu-Motru cu afirmațiunile cuprinse într'un articol din »Gândirea« (No. 8) semnat de d-nii Nichifor Crăinic și D. Stăniloae.

Iată ce spune D-l Rădulescu-Motru, citat în art. din chestiune:

»Românismul și ortodoxismul nu pot fi contopite fără să se păgubească reciproc, fiindcă natura spiritualității uneia este cu totul diferită de a celuilalt. Chemarea ortodoxismului este să țină, în vecii vecilor, învățăturile lui Christos în forma lor nealterată. Româ-

nismul dimpotrivă este spiritualitatea care ne dă mijlocul de a merge cu vremea, de a ne moderniza. El este focul care purifică etnicul nostru pentru a-l pune pe acesta în măsură să creeze opere originale. Ortodoxismul este tradiție, românismul este vocație».

Nu că ar avea nevoie d-l Rădulescu-Motru de apărarea noastră, după cum n'are nicio pagubă din atacul autorului vizat; n'are mai mult folos nici chiar de »lămuririle« d-lor Nichifor Crainic și D. Stăniloae, — dar pentru lămurirea alor noștri cari citesc și sunt abonați la »Noua Gazeta de Vest«: ca să știe că ce valoare au vorbele cu care cei citați în »Gândirea«, »lămuresc cititorilor unitatea indisolubilă dintre Românism și ortodoxie, — cu atât mai vârtos că, dacă cei vizați citesc cum se citesc astfel de cărți: *cu puțința și voința de a înțelege* subtilile, dar realele constatări ale D-lui Rădulescu-Motru, se dispensau însăși de a încerca atât de lamentabil »să descopere gratuitatea afirmațiilor lansate«.

Căci până când d-l Rădulescu-Motru, trage concluzii din fapte, d-nii Nichifor Crainic și D. Stăniloae, citați în N. G. de V. încearcă printr'o seamă de afirmații gratuite, vagi, capabile de orice interpretare, ca să sprijine teza ce rămâne mai nedovedită în urma documentării lor.

»Istoricii noștri vorbesc de un spiritualism tragic care a rămas în noi ca un fond atavic foarte apt pentru a fuziona cu duhul creștin. Această fuziune se petrece în chip atât de firesc, încât istoria nu poate preciza o distincție inițială între creștinism și el. Dar tocmai această imposibilitate de precizare a unui moment deliberativ e dovada fuziunii organice dintre ortodoxie și sufletul românesc«.

Nu strica, dacă d-l dela Noua Gazeta de Vest servea cititorilor un mic comentariu, pentru a putea înțelege sensul lor, dar mai ales puterea lor documentativă în sine, și în raport cu cele constatate de d-l Rădulescu-Motru, pe care au aierul că-l combat: »Noi aparem în istorie pur și simplu ca un popor ortodox«, spun mai departe, iar mai târziu, »ortodoxia deci nu e un element suprapus românismului, ci însuși modul lui de a se manifesta religios«, unde, cum de altfel în întreg cuprinsul articolului citat din Gândirea, înțelesul cuvântului »ortodoxie« își schimbă sensul și cuprinsul dela frază la frază. Un joc de-a, uite popa, nu e popa, în domeniul științei.

Dar mai ales când vrea să dovedească ortodoxismul românesc de pe vremea lui Mircea cel Bătrân și Vasile Lupu, când orice manual de școală, îi putea instrui că ortodoxismul celor amintiți și a celor după ei, e slavon, nu românesc.

Pela 1650 Metropolitul Ungrovlachiei tipărește cărți cu însemnări de tipic în românește (înainte de el și acestea erau slavone), dar cu slujba dumnezească în limba slavonă, pentru că preoții nu mai înțelegeau limba

în care slujeau »și: ... la îngroparea preoților tot gâlceavă auzi și neascultare«.

Preoții se certau, pentru că nu înțelegeau textul cărților slavone, nici indicațiile tipiconale, dar la sârmanul popor român care »se confundă« cu ortodoxia care, vedeți, era slavonă, cine se gândește pe vremea »ortodoxiei« de atunci?

Iar la 1680, deci cu douăzeci de ani înainte de Unire, Metropolitul Ungrovlachiei, Theodosie, tipărește cărți românești pentru uzul celor pușini cari știau cifi, a preoților; dar pentru *auzul* și înțelegerea celor mulți, a poporului de mir, *liturghia era în limba slavonă*, căci: »Iară liturghia toată a o prepune pre limba noastră nici am vrut, nici am cutezat« zice Metropolitul amintit în predoșlovie Liturghiei slavone, tipărită la anul 1680, în în care numai arătările tipiconale și câteva rugăciuni sunt în românește!

Românismul conștient în vechiul regat e de origine laică. Cronicarii moldoveni: Gr. Ureche, Miron Costin sunt aceia cari afirmă conștient și încearcă să dovedească chiar latinitatea limbii și originea noastră romană, comună a tuturor Românilor împrăstiați în atâtea împărății. Dar aceștia erau educați și-și făcuseră studiile în colegiile Jesuite din Polonia latino-catolică.

Iar »românismul« ardelean al lui Coresi, Simion Ștefan, a celor dela Palia, *era de origine calvino-protestantă*, condusă de Ungurii și Sașii din Ardeal, al căror interes religios-comercial era câștigarea Românilor, prin răspândirea printre ei a învățăturilor contrare spiritului ortodoxiei.

Și le-a și reușit, căci »ortodoxia« ardeleană poartă și azi urmele, ei cred, »trofeele« protestantizării.

Și le-ar fi purtat și mai învederat, și ar fi putut deveni aceasta »ortodoxie« lăudată de neînțelegători, groapa neamului nostru, care ajunsese în sfera intereselor străine de ființa și firea lui; *dacă nu venea la timp*, dragostea de limbă și lege cu adevărat ortodoxă a celor dela Blaj.

Ca să readucă poporul românesc la adevărata ortodoxie: a reunirii în ale credinței cu Roma, care singură a păstrat plenitudinea creștinismului în credință și fapte, dela care neamul nostru, intrând în apele protestanto-calvine, se depărta vâslit de viclenia unguerească și răutatea săsească.

Cercetați scripturile vremilor de atunci și înțelegeți că formidabila reacție ce s'a învârtit împotriva reunirii cu »maică Roma cea bătrână«, nu a fost reacțiunea românismului, ci o reacțiune străină de spiritul acestui neam, iar cei ce o susțin și alimentează azi, sunt inconștient în aceleași ape.

Era reacțiunea maghiaro-sasismului împotriva românismului eliberat definitiv, prin Unirea cu Roma, de jugul slavismului, dar căruia voiau să-i vâre grumazul în jugul noiei robii, ce nu-i întuneca numai credința, ci-i ataca ființa lui de neam.

Prin *mierea* otrăvită a credinței, voiau Ungurii și Sașii să ne robească sufletele noastre loruși!

Și aceste *pecete eliberatoare ale Românilor* de sub juguri străine vreau să le strice inconștienții, ce dărâmă în elan de edificare!

Cercetați scripturile neamului nostru, de când e conștient de ființa și puterea lui, toate vorbesc de noi, toate sunt ale noastre ca origine și influența! Toate sunt luminate și încălzite de lumina și căldura micii noastre Rome: *a Blajului românismului nostru conștient și a adevăratei noastre ortodoxii, care se confundă, dacă vreți cu ființă conștientă a neamului nostru*. Acest ortodoxism, nu e o vorbă lipsită de conținut, nu e, iarba fiarelor ce deschide ușile tuturor visteriilor, din care să se înfrupte numai cei ce joară în numele cuvântului nedovedit de fapte.

Ortodoxia, care e *dreapta credință* a unei turme condusă de unicul păstor — *se confundă cu creștinismul primelor veacuri creștine*, cu creștinismul celor șapte sinoade ecumenice *de recunoscută supremație a primatului urmașilor sf.-lui Petru*; este ortodoxia Mineelor noastre, care abundă de laude și *mărirea ortodoxiei papilor dela Roma*; e *Ortodoxia, de care neamul nostru din vitregia vremilor s'a depărtat*, pe care din rătăcirea oamenilor a pierdut-o, *dar pe care din mila lui Dumnezeu, care n'a voit pierirea acestui brav popor, mult credincios, adânc pocăit, și greu apăsător, — și din dragostea de neam și lege a lui Petru Pavel Aron și a celor ce l-au înțeles și urmat a regăsit-o*, regăsindu-și drumurile pierdute.

Cred atâția oameni zăpăciți de rezultatele vremilor, pe cari nu le-au visat, și mai ales de rapidele înălțări personale pe trepte nemuncite și nesperate; nemeritate nici prin o cuvenită smerenie a celor ce se închină Domnului pentru câte ne-a dat nouă nevrednicilor; — cred că prin *cuvinte* rostite bombastic, lipsite de vraja spiritului *vor face nefăcută istoria acestui neam*, care a fost ridicat din întunecul în care l scufundase „ortodoxia” slavonă și ungaro-săsească — la lumina *adevăratei ortodoxii* a celor ce au fost S. Micu. Șincai, Maior, alui Iochentie Clain; a smeriților călugări și preoți ai Blajului, ai căror ucenici și duh s'a răspândit peste tot pământul românesc de pe ambele versante ale Carpaților, ca să ducă cu sine noua credință ce se părea, dar care *era într'adevăr ortodoxia*, pe care neamul nostru începuse și continua s'o piardă și care fără de reunirea Blajului cu Roma era pierdută iremediabil.

Ortodoxia acelu Blaj care a vrut și *a îndrăznit* nu numai *ce n'a îndrăznit Thodosie și urmașii lui, decât numai după vrerea ortodoxiei Blajului*, a îndrăznit să introducă limba românească în slujba lui Dumnezeu; dar a îndrăznit și mai mult: *să-și trimită crainici*: arhanghelii cu trâmbița dreptății, pe toți fiii lui, pe toți studenții săi, elevi de liceu și teologii săi, ca soarele razele sale dătătoare de viață și căldură,

în toate părțile locuite de Români, ca să adune toată suflarea românească pe Câmpul Libertății, ca să stabilească atunci, prin cuvântul neperitor al lui Bărnuțiu, ce s'a realizat în timpul nostru: dreptul neamului nostru la limba și pământul locuit de el.

Și nu s'au adunat la Blaj, *fiindcă ar fi fost centru geografic*, ci fiindcă Blajul a îndrăznit ce n'a îndrăznit Bucureștiul, nici Iașul, nici Sibiul, nici Brașovul! Și fiindcă Blajul *a avut ce n'au avut toate celelalte centre românești: dreapta credință și șco'ile într'adevăr românești*, cu dascălii lor, eroi ai credinței *ce se confunda, dar numai aici*, în cursul veacurilor, și azi *se confundă cu Românismul*.

Fiindcă Blajul a fost *singurul centru sufletesc*, în care românismul de atunci putea crede și *credea!* Credeau și cei din cealaltă strană, care atunci nu erau „ortodocși” cari să se »confunde« cu românismul; erau simpli neuniți, dar buni români, căci n'aveau pretenția de a se mândri cu pene străine, de a-și însuși ce nu e al lor, ca să se vadă tocmai ce n'ar vrea ei să se vadă: lipsa de respect și smerenie față de adevăr, ca să-și poată permite, de sigur numai cei incoștienți să arunce valurile năpraznice ale urii lor, asupra celor ce sunt *ctitorii credinței într'adevăr ortodoxe și ai românismului eliberator de „ortodoxia” slavo-ungurească!*

Cui prodest? Căci neamului această hărțuială rușinoasă nu-i folosește nimic. Neamului această supralicităție verbală, cu atât mai verbală cu cât lipsește din suflete sentimentul, licitat nu pentru: cine dă mai mult?, ci pentru: cine vrea să primească mai mult? — neamului îi aduce pagube incalculabile, dacă nu ireparabile.

Cei ce *nu cred, prin faptele vieții lor* să-și deslege curelele încălțămintelor lor, când vreau să atingă pământul sfânt al credinței.

Necrezând, să-l părăsească, chiar dacă au pacostea și biserica nenorocul să-i aibă de slujbași și năimiți.

Necredincioșii și lacomii să înceteze, cât ru e târziu, lupta de exterminare a credinței pentru zestrea românismului.

Dar lăsați barăm strămoșii ca să doarmă 'n colb de cronici Din trecutul lor de veghe, v'or privi cel mult ironici.

Dar nu mai continuăm nici cu multele ce am mai putea și le vom spune la vremea sa, — dar mai ales nu cu Eminescu!

Căci ne temem, că invocarea justă a lui Tepeș-Voda, în loc să 'ndrepte, sau să înspăimânte, ar putea să mai înrăiască pe cei răi!

Și nu asta e finta noastră.

Cuvintele ce le rostim sunt rodul dragostei noastre împotriva celor ce, prin ura lor incoștientă, își fac rău și ei și neamului nostru.

Dar vrem și, întru cât ne privește pe noi, facem totul ca ortodoxia să fie ceea ce trebuie să fie, pentru ca împreună rugându-ne și lucrând să fim ceea ce suntem chemați a fi: creștini, dreptcredincioși, integrali și universali, după gândul Unuia Cristos și a bi-

serciii una a Lui, care cu căldura dragostei sale să învie pe toți și toate la viața creștinească a harului, ce pătrunde și schimbă gândul și fapta individului, confundându-o cu gândul și fapta lui Cristos.

Augustin Cosma.

Două Tabere

În Spania? Da, și ba. Cea la ce asistăm, sau mai precis de ce trebuie să ne îngrozim, și de la o mare distanță, în Spania nu e altceva decât o ciocnire violentă a două tabere, care sunt însă, cu mult mai mari și de un așezământ potrivit cu mult mai tare decât să înceapă sau să sfârșescă azi.

Comunismul a ajuns să fie socotit și ca o doctrină. Nu pentru o latură sau aport constructiv, ci pentru vâltoarea socială prea mare, de unde dibuirile după un numitor comun, și încercările de legătură cu cei dintâi teoreticieni au dictat o ideologie, eșită nu din realitatea și posibilitatea lucrurilor prin inducție, ci din nevoia de a avea o teorie.

Comunismul așa socotit în fața religiei și în fața adevărilor descoperite în genere, ar putea candida la locul de poli-erezie. Dar de unde să ajungă până aci când este executat, ca doctrină, de teologia naturală odată cu nimernicul grup de ateți. În acest punct, teolog de neclintită convingere este vrednicul țaran, care o viață întreagă citește dovezi pentru existența lui Dumnezeu în cartea cu cele mai variate pagini: natura cu tot ce are înfrânsa mărturișește pe făcătorul ei.

Cu un fundament doctrinar atât de greșit, inexistent, comunismul ar trebui să dispară. Dar nu! Ca latură și chestiune socială nu dispăre, tocmai pentru că e monstrul ce n'are nevoie de teorie doctrinară. Comunismul cași chestiune socială n'are nimic cu o ideologie pozitivă, creatoare, care să explice o realitate, tocmai pentru că nu pe așa ceva se razimă, ci vrea să se razime pe ce nu-i, și ce! — după comuniști — n'ar trebui să fie.

În latura socială și practică pentru comunism, chiar chestiunea existenței lui Dumnezeu nu este de temelie, ci doar un mic punct de program, necesar în măsura aportului negativ. De fapt, pe când credinciosul în Dumnezeu, cuprins de slăbiciuni, săvârșește fărădelegea, înourat de conștiința vinovăției, își dă seamă de datoria răspunderii în fața lui Dumnezeu, comunistul, prevenient, înlătură noțiunea lui Dumnezeu cu toate anexele, tocmai pentru că fărădelegea, dictată de normele rânduirilor sale, să aibă curs liber, iar făuritorul: zile dalbe.

Așa stând lucrurile nu e greu de ghicit, și trista experiență a anilor de comunism instaurat a dovedit și dovedește mereu un adevăr, despre care, din nenorocire, comuniștii par că și dau mai bine seama de-

cât noi, sunt mai convinși, că singura piedecă reală a comunismului este Creștinismul, asupra cărui adevăr Biserica catolică, începând cu glasul cârmuitorului ei văzut, atrage atenția lumii întregi.

Creștinismul nobilitează omul, nobilitează societatea, este viața trăită și practică așa cum a propovăduit-o Mântuitorul, și cum o propovăduiește catolicismul, care pretinde dela membrii bisericii un trai creștinesc, o viață evlavioasă, nu se mulțumește cu reducerea la bottezul luat pe timpul când pornirile rele nici nu apăruse, necum să trebuiască înfrânate.

În afară de aceasta toate mijloacele nu pot decât să împiedece pentru un moment progresul comunismului, dar ca să-l nimicească, sau să-l oprească pentru totdeauna nu, pentru asta sunt insuficiente. Toate așezămintele politice se pot prezenta ca sabii cu două tăișuri, ce se vor găsi deci și coala în comunism, de la demagogie până la neomenasca anarhie. Nu se poate nega contribuția ce o dau cadrele pornite pe calea dreptății și a echității tot mai pronunțate. Însă nu e suficient. Nu e de ajuns nici înarmarea țării până în cel mai mare grad. E lucru bun și necesar acesta, pe cum și păzirea frontierelor de oaspeți nepoftiți. Comunismul însă, oprit în străini, bătut la graniță, se poate ridica înlăuntru.

Căci comunismul este concepția cea mai materialistă a vieții, se razimă pe cele mai joase porniri ale omului, instincte joase și naturale, într'aceste are comunistul cel mai bun aliat. Toți cei ce n'au învățat să se stăpânească în materia pornirilor și dorințelor proprii, nu și-au disciplinat forțele, sunt atrași după satisfacții în materie josnică, după pretenții satisfăcute cu ușurință. La rândul lor însă, vor ști dicta alt traiu pentru alții cu fier și cu foc. În felul acesta nu e mirare că pătrunde ușor în unele pături sociale, în ateliere, etc., unde se găsește câte un »nenorocit revoltat« de multă »nedreptate«, care va avea în sine slăbiciunea morală și pornirea patimilor rele; drumul se deschide, dacă așezămintele sociale sunt putregăioase, din orice motiv; prabușirea e chestiune de timp.

Un singur obstacol există: viața morală creștină, împotriva patimilor, pornirilor, viața morală individuală, familiară și socială, trăită și păzită așa cum vrea religia, catolicismul cel intrasigent cu harul supranatural din tainele des primite. Creștină trebuie să fie: moda, lectura, filmul, teatrul, conversația, raportul cu aproapele etc. Calea comunismului rămâne deschisă

pâna Cerului. Și ea, care la nașterea dumnezeescului ei Fiu, alături de bogatele daruri ale magilor, a primit și sărăcăcioasele prinosuri ale păstorilor și care, pe lângă corul cetelor îngerești, a ascultat și glas de fluer și cimpoi, va fi primit și această cântare :

*Lăudămu-te, prea sfântă,
Cu cântări de mulțumire !
Tu ne-ajută și re scoale
Din nevoi și din pieire !*

*Că rugarea Ta mult poate
Și putere oi ne'frântă !
Lăudămu-te, presfântă !*

(Foaia pentru minte din 4. 5. 1855 p. 77).

CRONICI

— **Hirotonire** *In ziua de 1 Noembrie crt. I. P. S. S. Episcopul diecezan a ridicat la treapta Sf. Preoții pe clericul absolvent Andrei Blaga din Carei. Neohirotonitul a fost numit administrator parohial la Beznea (jud. Bihor).*

— **Dela ASTRU — București.** »Asociația Națională a Studenților Români-Uniți din București în adunarea generală din 15 Noembrie 1936 a ales următorul comitet : Președinte Liviu I. Mărgineanu, vicepreședinte Dumitru Pop, Secretar general Marta Lupu, Controlor Teodor Radu, Casier Ion Țenchea, Secretar de ședință Sabin Pop și Zita Herlo, Bibliotecar Ioan Găvrilă, Membrii în comitet Mărioara A. Pop și Ioan V. Suci.

Comisia artistică-literară și presă : Președinte Marta Lupu, Secretar Vasile Berinde și Theodor Oniga, Membru în comisie Iacob Ghircoiaș.

Comisia social-caritativă și ajutoare : Președinte Sabin Pop, Secretar Nicolae Blăjan, Membru în comisie Eugen Sabo.

Astrul București chemat să ducă la izbândă programul acțiunii catolice printre studenții greco-catolici din Capitala Țării, va depune toate eforturile spre a-l realiza.

— **Rugăciuni pentru Spania.** »Sionul Românesc« în numărul său dela 20 Noembrie crt. aduce un ordin circular al Ex. Sale Episcopului Lugojului, în care se dispune ca în toate Bisericile parohiale din cuprinsul eparhiei, după rugăciunea amvonului să se reciteze un »Tatăl nostru« și o »Născătoare«, în toate duminicile și sărbătorile legate, pentru sufletele atâtor victime omenești ce cad pradă barbarismului comunist din Spania și din cari cei mai mulți mor fără asistența preotului. E o măsură cât se poate de creștinească.

— **O greșală.** Din seara zilei de 29 Noembrie până în dimineața de 5 Decembrie vor avea loc în Palatul Apostolic din Vatican exercițiile spirituale anuale la care va lua parte Sf. Părinte și câțiva demnitari din curtea pontificală, cum se obișnuiește. Cum pe timpul acestor exerciții sunt suspendate toate au-

diențele, unele ziare streine și pe urmele acestora și cele din țară au lansat știrea că audiențele amintite au fost suspendate din cauză că Sf. Părinte ar fi suferind de o boală gravă, care i-ar primejdi înșăși viața. Suntem în situația de a putea spune că Sf. Părinte e deplin sănătos și, cu toată vârsta înaintată, continuă să muncească cu aceeași vigoare ca în trecut, primind pelerini numeroși, cari vin să-l cerceteze zilnic, și rezolvând în aceste vremuri grele, problemele mari ale Bisericii cu acea »fides intrepida« ce-L caracterizează.

— † **Cardinalul Iosif Maurin**, arhiepiscopul de Lyon, s'a stins în 16 Noembrie crt. A fost unul din cei mai de seamă episcopi ai Franței, care a știut să apere, între orice împrejurări, cu bărbăție, drepturile sfințe ale Bisericii, din care pricină a fost temut și admirat de înșiși vrăjmașii credinței.

— **Congresul Uniunii Misionare a Clerului.** In zilele de 11—13 Nov. s'a ținut al doilea congres internațional al Uniunii Misionare pentru Cler, la Roma. Ședința o deschide Cardinalul Fumasoni Biondi, Prefectul Congregației de Propaganda. Ocazia ținerii Congresului — spune Cardinalul — o dă împlinirea alor 20 ani dela înființarea Uniunii, anul al 80-lea al etății Sf. Părinte și expoziția presei din Vatican.

Președintele U. M. în Italia, Mgr. Bovelli, reliefează faptul că Uniunea, născută în Italia în timpuri grele, în timpul războiului 1916, când Misiunile erau amenințate mai mult, pare a fi ajuns azi timpuri și mai grele din cauza comunismului cutropitor, care le împiedecă și mai mult. De aici marele noroc de a se fi întrunit Congresul acum și nu mai târziu, când poate ar fi fost prea târziu în caz de primejdie se adună puterile.

Cardinalul C. Salotti expune, într'un mod cât se poate de convingător, *motivele* ce le are preotul de a desvolta o activitate cât mai întinsă în favorul Misiunilor. Ele sunt : miliardul de păgâni, recunoștința față de Dumnezeu pentru darul credinței, vocațiunea sa de preot, nenumăratele merite ce le poate câștiga și inimicii Bisericii, cari ne amenință. Apoi vorbește despre *formele de cooperatiune* misionară. Acestea sunt : rugăciunea, sprijinirea vocațiunilor misionare, cuvântul și scrisul ; sprijinirea celor trei opere Misionare : Opera pentru Propagarea Credinței, a Sf. Petru Apostolul pentru Clerul Indigen și Opera sf. Copilării, pentru botezarea și educația copiilor născuți din părinți păgâni ; organizarea preoților prin înscrierea lor în Uniune și, în sfârșit, jertfa.

Uniunea s'a înființat în 1916 de către P. Manna, în Milano. Intemeietorul se ocupase de mult cu ideea străngerii Clerului într'o asociație misionară. »Numai clerul să rămână neorganizat — își zicea — el, care e sufletul cooperatiunii misionare ?«

Din acest motiv, încă în 1908 scrise o carte cu

titlul: »E necesar să se organizeze clerul în vederea misiunilor«.

Scopul Uniunii în intențiunea fondatorului a fost și este: organizarea preoțimii în vederea unei mișcări mai mari în popor, pentru cauza misionară. E vorba de a răspândi ideea misionară întâi între preoți, și apoi prin ei a face cunoscute misiunile credincioșilor. Uniunea e farul cooperățiunii misionare, fără de care opera misionară rămâne în întunec și în neputința de a face ceva statornic. Ea își propune deci să aprindă în sufletul preoților dragostea pentru converșiunea lumii păgâne, pentruca prin ei întreg poporul creștin să se înflăcăreze pentru misiunile catolice.

Membrii Uniunii se vor folosi, pentru ajungerea scopului, de următoarele mijloace: rugăciune pentru misiuni, cunoașterea lor, conferințe, ajutorarea vocațiunilor misionare, predică, colaborarea cu cei ce conduc Operele Misionare, zelul în a le promova pe acestea între credincioși, precum și în a promova întruniri, consfătuiri, serbări în favorul misiunilor.

Uniunea este deci chemată să desvolte o întreită activitate: să lumineze, să încălzească și să organizeze pe preoți și prin ei pe credincioși în vederea unei acțiuni misionare cât mai întinse.

Exc. Sa Constantini, Secretarul Propagandei și Președintele general al Operelor Misionare, rezumă tot ceea ce s'a vorbit în Congres, cuprinzându-l în expresiunea: »duc în altum«, »să ducem înainte corabia cooperățiunii misionare«.

Accentuiază apoi că Uniunea Misionară pentru Cler ține primul loc între celelalte trei. Ea e rădăcina din care ies cele trei ramuri. Dela acest Congres, de sigur, Misiunile vor lua un nou avânt.

— **Serbare la Hotoan**, jud. Sălaj. În ziua de 15 Nov., pentru sfințirea steagului Congregației Mariane și primirea câtorva membri în sânul acesteia, zelosul Păr. Gh. Vereș a invitat pe P. can. Dr. Al. Tăutu, care l-a delegat pe P. I. Bal.

Sâmbătă în 14 Nov. s'a oficiat Vecernia, la care a predicat Părintele. Și a avut cui, deși timpul era târziu și ploua. După vecernie au urmat mărturisirile, cari s'au continuat și dimineața sub Utrenie. Cumine cări au fost 139.

La sfârșit predică Părintele, interpretând Evangelia zilei: »Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău... să iubești pe aproapele tău«.

După predică se sfințește steagul și se primesc noi membri, cari adăugându-se la cei vechi formează frumosul număr de 112, fii și fiice ale Mariei Preacurate. Cu câtă devoțiune primesc medalia și diploma!

Zeloasa și evlavioasa lor Dirigintă, D-ra Emilia Tăutu, învățătoare, le-a pregătit bine pentru acest act solemn.

La Vecernie vorbește Părintele despre opera Pontificală misionară, care, nădăjduște, va avea mare

sprijin în Congregația Mariană, condusă cu atâta înțelepciune de D-șoara învățătoare Emilia Tăutu.

Seara la orele 7, în școală, Congregația aranjează o admirabilă serbare. Vorbește D-l director Popan despre activitatea Congregației în cei cinci ani de existență: A predat, nu mai puțin de 15 piese teatrale; a adunat 16 mii Lei, din cari s'a distribuit săracilor, s'a făcut o icoană portativă, steagul ș. a.

Urmează piesa teatrală, Martirii din Mexico, foarte bine interpretată. Mulți s'au înduișat până la lacrimi. La sfârșit P. I. Bal își exprimă adâncă mulțumire sufletească pentru frumoasa activitate a Congregației, activitate datorită conducătorilor ei convinși de misiunea ce o au, de a lumina și încălzi poporul.

— **Misiuni populare.** După ce în zilele de 16—22 Mai crt. în parohia Porți s'au ținut misiuni populare predicate de Cuv. Sa. Atanasie Maxim, egumenul Mănăstirii Bixad, cu o însuflețire și rezultat cum nu se putea închipui mai bun, în zilele de 5—9 Noemvrie crt. s'au ținut astfel de misiuni și în filia acestei parohii, în Ip. Ele au fost conduse de Cuv. Sa Păr. Dr. Gheorghe Marina tot dela Mănăstirea Bixad. Cu toate că timpul n'a fost atât de prielnic ca în luna Mai, fiind vreme ploioasă și oamenii întârziati cu lucrările de toamnă, totuși au luat parte și la aceste sf. Misiuni cu toții, împărtășindu-se aproape toți cu sf. Taine. La mărturisiri au ajutat Păr. V. Enghis din Cosnicu și Teofil Băliban din Marca.

AVIZ

Comitetul Diecezan al Operei Pontificale Misionare din Oradea, cu aprobarea Ordinariatului și cu consimțământul Dir. naț. al Operelor Misionare din România, va scoate, de Crăciun primul număr din „Micul Misionar“, revistă destinată în special tineretului școlar. Abonamentul va fi numai 20 Lei anual. Micul Misionar îl va plimba pe cititor, lună de lună, prin ținuturile în cari eroii misionari între dificultăți extraordinare, împlântă steagul de biruință al lui Cristos, crucea, pentru ca să i ducă la lumină pe cei ce zac în întunec: Per Crucem ad lucem. Și acestia sunt mulți! O mie de milioane! Ilustrațiile variate apoi îi vor face pe abonați să vadă și cu ochii nu numai cu imaginația acele ținuturi. Cine dorește, deci, să călătorească cu 20 Lei un an întreg, prin continentele cele mai îndepărtate, să se aboneze la Micul Misionar, pe adresa P. Ioan Bal, Parcul Ștefan-cel-Mare 8, Oradea.

Răspândiți Micul Misionar.

Ajutați prin aceasta misiunile!

P. Ioan Bal,
Secretar diecezan
al Operei Misionare.

Aviz

Calendarul Agru-lui pe anul 1937 e sub tipar și va apare în curând. Va fi cel mai ieftin calendar românesc din țară. Prețul 10 Lei. La 10 exemplare se dă unul gratuit.

Comenzile se fac pe adresa Agru-l Diecezan, Oradea, Piața Unirii 3.